

Revisionsplan 2021

– med inriktning för 2022–2023

Innehåll

1. Revisionens uppdrag	3
2. Riskanalys	4
Övergripande riskområden	4
3. Granskningar – översikt	5
4. Granskningar per riskområde	7
God ekonomisk hushållning.....	7
Inköpsprocessen	8
Kompetensförsörjning	9
Kris och säkerhet	10
Anläggningar	11
Den politiska/formella processen	12
Skydd mot oegentligheter och förtroendeskada	12
Effektivitet i verksamheten.....	13
Verksamhetsutveckling hälso- och sjukvård	14
Verksamhetsutveckling övrigt.....	15
Bilaga 1 Indelning i revisionsområden	18
Revisionsområde I	18
Revisionsområde II	18
Revisionsområde III	18

Revisionsplanen för 2021 innehåller årets planerade revisionsinsatser utifrån revisorernas fastställda riskanalys (avsnitt 3–4). Inledningsvis finns en beskrivning av revisionens uppdrag, mål samt organisation (avsnitt 1).

Revisionsplanen är flexibel och kan vid behov ändras under året för att ge utrymme att hantera ändrade förutsättningar utifrån genomförd granskning, oförutsedda händelser eller andra behov av omprioriteringar. Revisionsplanen omfattar både de förtroendevalda revisorernas och lekmanrevisionens granskning (se avsnitt 2) vilket stärker förutsättningarna att granska med helhetssyn.

1. Revisionens uppdrag

Revisorerna granskar på fullmäktiges uppdrag utifrån god revisionsmedvetenhet all verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och styrelser. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som regionen ansvarar för. Den övergripande revisionsuppgiften är att granska om verksamheterna tar sitt ansvar och följer fullmäktiges beslut och uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar. En väsentlig uppgift för revisionen är även att främja arbetet med styrning och kontroll. Enligt kommunallagen ska revisorerna pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Med resultatet av årets granskningar som grund prövar revisorerna om nämnder och styrelser har fullgjort sitt uppdrag. Revisorerna bedömer om kritik/anmärkning ska riktas och lämnar förslag om ansvarsfrihet ska tillstyrkas eller avstyrkas. Revisorernas bedömning i ansvarsfrågan förmedlas

till fullmäktige i form av ett särskilt uttalande i revisionsberättelsen för regionstyrelsen och respektive nämnd. För bolagen upprättar den auktoriserade revisorn en revisionsberättelse och lekmanrevisorerna en granskningsrapport. När det gäller bolagen är det stämman för respektive bolag som beslutar i ansvarsfrågan.

Regionfullmäktige har beslutat om indelning av revisionsuppdraget i tre revisionsområden, vilket framgår i regionens revisionsreglemente. Fördelningen av regionens styrelser och nämnder på de olika revisionsområdena framgår av bilaga 1. Regionen har 21 revisorer valda av regionfullmäktige indelade i tre revisorsgrupper: revisorsgrupp I, revisorsgrupp II och revisorsgrupp III.

Revisionskontoret biträder revisorerna och lekmanrevisorerna i deras arbete. Revisionskontoret ansvarar för ledning och avrapportering av den samlade yrkesrevisionen i regionen. I arbetet samverkar kontorets yrkesrevisorer med auktoriserade revisorer och extern expertis.

2. Riskanalys

Övergripande riskområden

Revisionens riskanalys utgår från ett antal övergripande risker som revisorerna identifierat för Region Stockholm som helhet. De övergripande riskerna utgör riskområden som bedöms vara långsiktiga och som revisionen behöver återkomma till under flera år framöver.

De övergripande riskområdena är följande:

3. Granskningar – översikt

Under hösten 2020 har de förtroendevalda revisorerna, utifrån de övergripande riskerna, fastställt en riskanalys för 2021 innehållande ett antal mer specifika risker som bedömts vara angelägna och lämpliga att granska under 2021 och 2022. Utifrån riskanalysen har ett antal områden preciserats där särskilda granskningar behöver genomföras dels inom verksamhetsrevisionen, dels inom den årliga revisionen. De övergripande riskområdena är delvis överlappande vilket innebär att flera av de mer specifika riskerna skulle kunna hänföras till olika riskområden. För att underlätta överblicken är dock de specifika riskerna, som motsvarar en planerad granskning, endast inplacerad under ett område.

Inom *verksamhetsrevisionen* planeras ett antal granskningar i form av projekt som syftar till att fördjupa granska och bedöma om nämnder och styrelser lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten vad gäller effektivitet och kvalitet samt styrning och kontroll. Vissa projekt inleds med en förstudie för att kunna identifiera inriktning och djup i kommande granskning. Samtliga planerade projekt och förstudier redovisas nedan.

I samband med att en projektrapport slutbehandlas beslutar respektive revisorsgrupp om svar i vissa frågor är angelägna. Yttranden begärs i så fall från berörd nämnd/styrelse. Tillsammans med beslutet i revisorsgruppen överlämnas projektrapporten till ansvarig nämnd eller styrelse.

Med *årliga revisionen* avses den granskning som genomförs varje år för varje nämnd och styrelse. Inom den årliga revisionen planeras ett antal granskningar för varje nämnd och styrelse utifrån genomförd riskbedömning. Uppföljningar av tidigare granskningar kommer också att genomföras. Mer omfattande granskningar inom den årliga revisionen för olika objekt redovisas i denna revisionsplan.

Granskningarna genomförs löpande under året och sammanfattas i en årsrapport för respektive nämnd eller styrelse. Efter beslut i revisorsgruppen avrapporteras den årliga revisionen till ansvarig nämnd eller styrelse och vid behov begärs yttrande över lämnad årsrapport. Vid behov lämnas under året även en delrapport till vissa nämnder och styrelser. I det rådande läget kan vissa granskningar som planeras 2021 komma att genomföras först under 2022 beroende på coronapandemins effekter på verksamheterna under 2021.

Regionens verksamhet indelas i tre revisionsområden (se bilaga) där revisionsuppdragen för samtliga regionens nämnder och styrelser fördelats mellan de tre revisorsgrupperna (RG). Respektive revisorsgrupp beslutar om granskningarna inom sitt revisionsområde, se tabellen nedan. Tabellen visar en sammanställning av planerade granskningar.

I avsnitt 4 framgår kortfattade beskrivningar av samtliga planerade granskningar.

Granskning	Förstudie, Projekt Årlig granskning	Gransknings- år	Beslutas i revisors- grupp
God ekonomisk hushållning			
1.1 God ekonomisk hushållning i en osäker tid	Årlig	2021	RGI
1.2 Nya investeringsprocessen i praktiken	Proj.	2021	RGI
1.3 Åtgärdsvalsprocessen i investeringsverksamheten	Årl.	2022	RGI
3.1 Investeringar i tunnelbanans utbyggnad	Proj.	2021	RGIII
3.2 Fastighetsförsäljningar	Årl. alt projekt	2021	RGIII
Inköpsprocessen			
3.3 Avtalsuppföljning	Årl.	2021	RGIII
3.4 Direktupphandling inom kollektivtrafiken	Årl.	2021	RGIII
Kompetensförsörjning			
2.1 Kompetensförsörjning av specialistsjuksköterskor	Först. & proj.	2021	RGII
2.2 Kompetensförsörjning inom folktandvården	Först. & proj.	2021-2022	RGII
2.3 Systematiskt arbetsmiljöarbete för att förebygga hot och våld	Årl.	2022	RGII
Kris och säkerhet			
1.4 Hanteringen av coronapandemin	Proj.	2021	RGI
3.5 Miljö- och hälsofarliga kemikalier inom trafikverksamheten	Årl.	2021	RGIII
3.6 Informationssäkerhet	Årl.	2021	RGIII
3.7 Säkerheten i nätverk och informationssystem (kollektivtrafik)	Först. & proj.	2021	RGIII
2.4 Säkerheten i nätverk och informationssystem (hälso- och sjukvård)	Först. & proj.	2022	RGII
Anläggningar			
3.8 Robusta sjukhus	Först. & proj	2021-2022	RGIII
3.9 Byggherre och fastighetsägaransvar i kollektivtrafiken	Årl.	2021	RGIII
3.10 Eftersatt underhåll i vårdens fastigheter	Årl.	2021	RGIII
Den politiska/formella processen			
1.5 Reglemente nya nämnder/styrelser	Årl.	2021	RGI
Skydd mot oegentligheter och förtroendeskada			
1.6 Visselblåsarsystemet	Årl.	2022	RGI
3.11 Bisysslor inom fastighetsverksamheten	Årl.	2021	RGIII
2.5 Bisysslor inom vården	Årl.	2022	RGII
1.7 Skydd mot oegentligheter i inköpsprocessen	Årl.	2021	RGI
Effektivitet i verksamheten			
2.6 Produktionsplanering och avtalsuppföljning i vården	Först. & proj	2021	RGII
2.7 Regionens arbete med antibiotikaresistens	Årl.	2022	RGII
2.8 Avtalskonstruktioner för samverkan i nav runt patienten	Proj.	2021	RGII
Verksamhetsutveckling hälso- och sjukvård			
2.9 Utflyttning av vård	Först. & proj.	2022	RGII
2.10 Remisser – en länk i vårdkedjan	Först. & proj.	2021	RGII
2.11 Sjukhusens ekonomiska utveckling	Proj.	2022	RGII
Verksamhetsutveckling övrigt			
1.8 Försörjningsstrategi	Årl.	2022	RGI
1.9 Strategisk styrning IT	Först. & proj.	2021	RGI
1.10 Region Stockholm som innovationspartner	Först. & proj.	2021	RGI
3.12 Trafikplanering	Först. & proj.	2021-2022	RGIII
1.11 Klimatanpassning	Proj.	2021	RGI
1.12 Klimatneutral region 2045	Först. & proj.	2021-2022	RGI

4. Granskningar per riskområde

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagen ska regionen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. I förarbetena till lagen anges att god ekonomisk hushållning ska tolkas som att offentliga medel ska användas på ett effektivt och säkert sätt. I fullmäktiges budget för 2021 framgår bl.a. att verksamheten måste effektiviseras och lagstyrd kärnverksamhet prioriteras, vilket innebär att ambitioner och planerad verksamhet utöver lagkrav kan behöva avslutas, prioriteras ned eller skjutas fram.

Under 2021–2022 prioriteras därför granskning av god ekonomisk hushållning i en tid som präglas av pandemi och dess konsekvenser samt styrning och kontroll i arbetet med investeringar.

God ekonomisk hushållning i en osäker tid (RGI)

Prognoser visar ett vikande skatteintäktsunderlag åren framöver. Det innebär att regionen får svårare att klara en budget i balans och därmed en god ekonomisk hushållning på sikt. Revisionen har de senaste åren framfört att det finns risk för att den höga kostnadsökningstakten, bland annat till följd av ökande investeringsrelaterade kostnader, riskerar att tränga undan verksamheternas kärnuppdrag inom trafik- och vårdområdet. Till detta kommer de långsiktiga negativa effekterna av den pågående pandemin som ännu inte är kända. Det gäller bland annat hur finansieringen av den uppskjutna vården ska hanteras, men också hur kollektivtrafiken ska finansieras framöver då resenärsunderlaget fortsatt är lågt, och därmed biljettintäkterna, samtidigt som full trafik ska utföras för att minska trängseln.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om regionstyrelsen bedriver en långsiktigt hållbar ekonomistyrning för en god ekonomisk hushållning på sikt. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Nya investeringsprocessen i praktiken (RGI)

Under hösten 2019 granskade revisionen om regionens nya styrdokument inom investeringsområdet skapade bättre förutsättningar för en aktiv samordning, styrning och uppföljning jämfört med tidigare. Av granskningen framgick att det kvarstår flera områden att utveckla och förtydliga i de styrande doku-

menten. Mot bakgrund av pandemin ser revisionen en risk för att arbetet med att åtgärda nödvändiga kompletteringar och förtydliganden i de styrande dokumenten inte kunnat prioriteras. I förlängningen kan detta innebära risk för att berörda verksamheter tillämpar regelverket på olika sätt.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021* och syftar till att bedöma om regionens styrande dokument inom investeringsområdet tillämpas på ett enhetligt sätt. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Åtgärdsvalsprocessen i investeringsverksamheten (RGI)

Som en del i riktlinjerna för investering beskrivs en så kallade åtgärdsvalsprocess. Av riktlinjerna framgår att processen är ett förberedande steg som ska möjliggöra att systematiskt och i ett tidigt skede identifiera kostnadseffektiva och hållbara lösningar på olika verksamhetsbehov. Åtgärdsvalsprocesser har tillämpats sedan lång tid tillbaka av andra organisationer, men är förhållandevis nytt inom regionen. Risk finns att investeringsriktlinjerna inte är tillräckligt utförliga för att säkerställa en enhetlig tillämpning bland berörda verksamheter inom regionen, som trafiknämnden, fastighets- och servicenämnden/Locum samt regionens vårdgivare. Det innebär även att det finns risk för att berörda verksamheter inte konsekvent genomför processen. Det finns därför risk för att likartade behov hanteras på olika sätt vilket i förlängningen kan medföra lösningar som inte är kostnadseffektiva.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2022* och syftar till att bedöma dels om det finns tillräckliga förutsättningar för berörda verksamheter att tillämpa åtgärdsvalsprocessen, dels hur berörda verksamheter följer åtgärdsvalsprocessen. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Investeringar i tunnelbanans utbyggnad (RGIII)

Trafiknämnden har ansvar för den utbyggnad av tunnelbanan som för närvarande genomförs enligt Stockholmsförhandlingen. Nämndens ena förvaltning, FUT, ansvarar för projektets genomförande, medan nämndens andra förvaltning, trafikförvalt-

ningen, ska ta emot och ansvara för driften av den färdiga anläggningen. Trafikförvaltningen har också tilldelats ansvaret för att utreda tillkommande investeringsbehov i den befintliga anläggningen med anledning av utbyggnaden. Uppdelningen av ansvar mellan förvaltningarna innebär ett stort behov av samverkan och samordning med en gemensam målbild, tydlig rollfördelning och uppfattning om tillkommande investeringsbehov. De två förvaltningarna har en överenskommelse om samverkansformer. Revisionen ser en risk att denna överenskommelse inte är tillräcklig. Det finns också risk för att nämndens roll i styrningen av tillkommande investeringar inte har tydliggjorts. Risk finns att det inte är transparent hur olika överväganden hanteras och vilka konsekvenserna är av de beslut som fattas. Enligt trafiknämndens rapportering, bli utbyggnaden betydligt dyrare än de ursprungliga kalkylerna. Risk finns att det löpande tillkommer investeringsbehov som innebär att utbyggnaden kan bli ännu dyrare.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021*. Syftet är att bedöma om trafiknämnden säkerställer en tillräcklig styrning och kontroll av den samverkan som krävs mellan nämndens två förvaltningar kopplat till utbyggnaden av tunnelbanan.

Fastighetsförsäljningar (RGIII)

Revisionen har i tidigare granskning bedömt att styrdokument för fastighetsförsäljningar inte var tillräckliga för att säkerställa affärsmässiga försäljningar. Styrdokumentet var inte politiskt beslutade och saknade bland annat preciseringar kring hur kraven i kommunallagen och EU:s statsstödsregler skulle tillämpas vid fastighetsförsäljningar. Under 2020 har Bromma sjukhus sålts och under 2021 planeras flera större fastigheter att säljas. Förutom risken för en bristfällig affärsmässighet i försäljningsprocessen finns även risk för otydliga ansvar och befogenheter kopplat till regionens organisation inom fastighetsområdet. Revisionen ser även en risk för att hälso- och sjukvårdsnämnden, som beställare av regionens vård, inte ges möjlighet att i tillräcklig grad vara med och påverka fastighetsbeståndet utifrån verksamhetens behov av lokaler.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021* alternativt inom *årlig granskning* beroende på antalet försäljningar som hunnit genomföras. Granskningen syftar till att bedöma om försäljningar av vårdfastigheter sker affärsmässigt och utifrån verksamhetens behov. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

INKÖSPROCESSEN

Inköpsprocessen brukar definieras som hela affärsprocessen från planering av inköp, upphandling, uppföljning av avtal till erfarenhetsåterföring inför nya avtal. Upphandling är en stor del av processen. Varje år genomför regionen upphandlingar för flera miljarder kronor. Upphandlingarna rör många olika typer av varor och tjänster från inköp av kontorsmaterial och medicinsk utrustning till upphandlingar av utförare inom vårdområdet samt stora entreprenader inom bygg- och trafikområdet. Fullmäktiges budget 2021 betonar att arbetet med att utveckla och förbättra inköp och upphandlingar ska leda till såväl lägre kostnader som en mer hållbar Stockholmsregion.

Under 2021 prioriteras granskningar av att uppföljning av inköp och upphandlingar säkerställer att leveranser av varor och tjänster till som regionen betalar för sker enligt villkor som överenskommit i avtal. Även direktupphandling inom kollektivtrafiken behöver granskas.

Avtalsuppföljning (RGIII)

Enligt fullmäktiges policy för inköp har varje nämnd och bolag det yttersta ansvaret för sina inköp och ansvarar för att tillräckliga resurser finns för en aktiv avtalsförvaltning. Revisionen har i tidigare granskningar funnit att verksamheter inte utför en uppföljning som säkerställer att leveranser av varor och tjänster sker enligt villkor som överenskommit i avtal och som regionen betalar för. Om det brister i den ekonomiska uppföljningen av avtal medför det risker för att regionens kostnader blir högre än vad som överenskommit i avtalet. Risk finns också att leveranser inte uppfyller kvalitetskrav eller föreskriven leveranstid.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om nämnder och styrelser följer upp avtal för att säkerställa att leveranser sker enligt de villkor som överenskommit i avtal. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Direktupphandling inom kollektivtrafiken (RGIII)

Enligt fullmäktiges policy för inköp ska direktupphandling användas restriktivt, och får nyttjas över direktupphandlingsgränsen endast om det finns synnerliga skäl. Trafiknämnden har de senaste åren redovisat en ökning av både antal och omfattning av direktupphandlingar över gällande direktupphandlingsgräns. Revisionen har tidigare konstaterat att nämnden saknar systemstöd för kontroll och uppföljning av direktupphandlingar. Det finns därför dels

risk för att direktupphandlingar över gränsen sker även utan synnerliga skäl, dels för att kontroll och dokumentation av direktupphandlingar inte är tillräcklig. Otillåtna direktupphandlingar innebär risk att konkurrensen inte utnyttjats i tillräcklig omfattning, vilket i sin tur kan innebära risk att varor och tjänster levereras till sämre kvalitet och högre pris. Det finns även risk för upphandlingsskadeavgifter.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om den interna styrning och kontrollen av direktupphandlingar av inköp inom kollektivtrafiken är tillräcklig.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Under flera års tid har förmågan att rekrytera och behålla personal betraktats som en av de största riskerna i regionen. Fullmäktige menar i budgeten 2021 att en av mandatperiodens stora utmaningar är kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården.

Under 2021–2022 prioriteras granskningar av kompetensförsörjning av specialistsjuksköterskor och inom folktandvården samt arbetsmiljöfrågor för att kunna rekrytera och behålla medarbetare.

Kompetensförsörjning av specialist-sjuksköterskor (RGII)

En av hälso- och sjukvårdens stora utmaningar är kompetensförsörjningen av specialistsjuksköterskor. Regionen har gett drygt 500 sjuksköterskor löneförman vid studier till specialistsjuksköterska eller barnmorska åren 2017–2019. Statsbidrag har också utgått sedan 2017 för att stimulera sjuksköterskor och barnmorskor att vidareutbilda sig genom att ge lön under studietiden. Samtidigt har personalomsättningen och inhyrningen av personal varit betydande. De system och verktyg som används för kompetensförsörjning ger inte tillräcklig information om var bristen på specialistsjuksköterskor är som störst.

Risk finns därför att utbildningssatsningarna inte görs inom områden där behoven är som störst. Brist på specialistsjuksköterskor kan medföra tillgänglighetsproblem, patientrisker och sänkt produktivitet inom vården som helhet.

Granskningen planeras som ett *projekt 2021* och inleds med en *förstudie*. Syftet är att bedöma om åtgärder för kompetensförsörjning av specialistsjuksköterskor säkerställer kompetens inom områden med störst behov. Granskningen samordnas vid behov med revisionsområde I.

Kompetensförsörjning inom Folktandvården Stockholm län AB (RGII)

Folktandvården Stockholm län AB står inför stora utmaningar de närmaste åren när det gäller att säkra verksamhetens tillgång till utbildad personal inom tandvård. För yrkesgruppen tandhygienister är bristen alarmerande. Det saknas också tandläkare, framförallt inom vissa specialiteter. Överlag är det svårt att rekrytera och behålla erfarna tandläkare. Bristen på tandläkare ökar risken för att akuttandvården, nödvändig tandvård samt barntandvården visserligen upprätthålls, men på bekostnad av övrig vuxentandvård, vilket kan leda till tillgänglighetsproblem och köer. Risk finns också att vuxna betalande patienter söker sig ifrån Folktandvården. Det finns även risk att bristen på personal innebär svårigheter att genomföra uppdraget att utbilda vårdpersonal och blivande specialisttandläkare samt arbeta med kliniskt utvecklingsarbete. För att utveckla verksamheten trots hinder i form av arbetskraftsbrist behövs kännedom om vilken kompetens som finns, vilken kompetens som saknas och med vilka åtgärder man bäst kan lösa bristen.

Granskningen planeras som ett *projekt 2022* och inleds med en *förstudie 2021*. Syftet är att bedöma om Folktandvården Stockholm län AB säkerställer ett systematiskt kompetensförsörjningsarbete för att motverka bristen på tandvårdsutbildad personal.

Systematiskt arbetsmiljöarbete för att förebygga hot och våld (RGII)

Arbetsmiljöfrågor är viktiga för att kunna rekrytera och behålla medarbetare. Alla arbetsgivare ska enligt arbetsmiljölagen systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten så att den uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. I Arbetsmiljöverkets föreskrifter om våld och hot i arbetsmiljön beskrivs olika riskförebyggande åtgärder som arbetsgivaren ska vidta. Både fullmäktiges policy och regionstyrelsens riktlinjer för säkerhet slår fast att arbetet mot hot och våld ska bedrivas så att personer som arbetar för regionen ska känna att de befinner sig i en trygg och säker omgivning. I regionfullmäktiges budget är ett mål att vara en attraktiv arbetsgivare. Om ett systematiskt arbetsmiljöarbete inte bedrivs finns risk att kompetensförsörjningen påverkas om anställda slutar alternativt inte söker olika tjänster.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2022* och syftar till att bedöma om regionens vårdgivare säkerställer ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att förebygga hot och våld och vara en attraktiv arbetsgivare.

KRIS OCH SÄKERHET

Region Stockholm ansvarar för att verksamheten fungerar även i en krissituation. Det är därför viktigt att minska risken för allvarliga händelser och minimera de konsekvenser som kan uppstå. Exempel på områden som ingår i detta arbete är trygghet, informationssäkerhet, krisberedskap, civilt försvar, räddningstjänst, alarmering, olycksförebyggande, brottsförebyggande och internt skydd.

Under 2021 prioriteras granskningar av hanteringen av coronapandemin, miljö- och hälsofarliga kemikalier, informationssäkerhet samt säkerhet i nätverk och informationssystem.

Hanteringen av coronapandemin (RGI)

Regionens olika verksamheter har sedan mars 2020 varit direkt eller indirekt påverkade av coronapandemin. Det gäller främst hälso- och sjukvård och kollektivtrafik, men även olika stödverksamheter. Pandemin har kraftigt påverkat verksameters möjlighet att utföra sina ordinarie uppdrag och verksamhet har ställts in eller skjutits fram. Risk finns att detta kommer att innebära konsekvenser som påverkar patienter, trafikanter etc. under lång tid framöver. De ekonomiska förutsättningarna har försämrats för 2020, bland annat på grund av att den underliggande kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården under flera år har varit för hög. Den pågående coronapandemin har ytterligare försvårat förutsättningarna för att komma till rätta med nödvändiga utvecklingsarbeten av verksamheter och stärkt ekonomistyrning. En risk är att processen för ekonomistyrning inte ger tillräckligt stöd i hur och av vem beslut ska fattas och kommuniceras. Det innebär i sin tur att det bland annat finns risk för otydlig gränsdragning mellan förtroendevalda och tjänstemän och att tjänstemannaorganisationerna agerar på otydliga och oklara mandat. Under extraordinära omständigheter finns det även en risk för att oegentligheter ökar t.ex. i form av korruption. Även inköpsprocessen, it- och informationssäkerhet utsätts för större utmaningar än normalt.

Granskningen syftar till att i ett *projekt 2021* ge en sammanhållen bild av de iakttagelser och slutsatser kring hanteringen av coronapandemin som kommit fram i flera granskningar under 2020 och 2021. Granskningen berör nämnder och styrelser inom alla tre revisionsområden varför samordning kommer att ske.

Miljö- och hälsofarliga kemikalier inom trafikverksamheten (RGIII)

Fullmäktiges inriktning är att verksamheterna ska minska sin användning av miljö- och hälsofarliga kemikalier. I särskilda utfasningslistor, som antagits av regionstyrelsen, specificeras vilka kemikalier som ska fasas ut. Ett av målen i fullmäktiges miljöprogram är att mängden miljö- och hälsofarliga kemikalier för drift och underhåll i kollektivtrafiken ska ha minskat med 30 procent under perioden 2017–2021. Av miljöredovisning 2019 framgår tvärt emot att mängden av miljö- och hälsofarliga ämnen ökade 2019 jämfört med 2017 och 2018. Risk finns att trafiknämnden inte arbetar tillräckligt systematiskt för att minska användningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier.

Granskningen genomförs inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om trafiknämnden bedriver ett systematiskt arbete för att minska användningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier inom kollektivtrafiken. Granskningen samordnas vid behov med revisionsområde I.

Informationssäkerhet (RGIII)

Regionens verksamheter hanterar stora mängder integritetskänslig information och arbetet med informationssäkerhet är därför avgörande för en säker hantering av känsliga personuppgifter och verksamhetskritisk information. Fullmäktige och regionstyrelsen har fastställt policy och riktlinjer samt tillämpningsanvisningar för informationssäkerhet. Varje nämnd/styrelse har ansvar för informationssäkerheten inom sitt verksamhetsområde och ska årligen planlägga och löpande följa upp informationsarbetet. Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete ska säkerställa att viktiga informationstillgångar omfattas av väl avvägda skyddsåtgärder. Ett bristande informationssäkerhetsarbete kan innebära risk för att integritetskänslig och verksamhetskritisk information inte skyddas. Revisionen har tidigare granskat informationssäkerhet bl.a. inom medicin teknisk utrustning. Även på fastighetssidan samt inom varuförsörjning finns risker med informationssäkerhetsarbete. Det kan till exempel handla om att säkerställa att information om strategiskt viktiga byggnader och anläggningar inte kommer i orätta händer eller att förebygga att försörjningen av utrustningen till sjukvården inte slås ut.

Granskningen genomförs inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om det finns ett systematiskt informationssäkerhetsarbete i enlighet med lagstiftning och fullmäktiges policy när det gäller fastigheter samt varuförsörjning.

Säkerheten i nätverk och informationssystem (RGII, RGIII)

Europaparlamentet antog i juli 2016 ett direktiv för att uppnå en hög gemensam lägstanivå inom cybersäkerhet i unionen. Syftet med direktivet är att säkerställa säkerheten i nätverk och informationssystem för samhällsviktiga tjänster (NIS). De utpekade sektorerna som främst berör regionen är transport och hälso- och sjukvård. Det finns risk för att regionens verksamheter inte efterlever NIS-direktivet, t.ex. inte genomför riskanalyser, utvecklar åtgärdsplaner och därmed inte bedriver ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete. Uppfyller inte regionens leverantörer av samhällsviktiga tjänster sina skyldigheter finns risk att samhällsviktiga tjänster slås ut exempelvis p.g.a. av cyberattacker. Det kan i sin tur leda till att kollektivtrafiken inte fungerar eller att vård inte kan ges på ett patientsäkert sätt. Det finns även risk för sanktionsavgifter om direktivet inte följs.

Granskningen planeras som ett *projekt* inom kollektivtrafiken 2021 och inleds med en *förstudie*. Granskningen planeras inom hälso- och sjukvården 2022. Syftet är att bedöma om följsamhet till kraven på informationssäkerhet säkerställs inom samhällsviktiga och digitala tjänster såväl inom hälso- och sjukvården som inom trafiken.

ANLÄGGNINGAR

Regionen äger respektive hyr en mängd olika fastigheter och anläggningar för att kunna bedriva sina verksamheter. Fullmäktige har i budget 2021 bland annat slagit fast att Region Stockholms nettokostnader för verksamhetslokaler ska minska och incitamenten för ett effektivare lokalutnyttjande stärkas.

Under 2021–2022 prioriteras granskning av byggherre- och fastighetsägaransvar inom kollektivtrafiken samt underhåll inom vårdens fastigheter.

Robusta sjukhus (RGIII)

Sjukhus ska ha en god beredskap och förmåga att hantera olika typer av påfrestningar, både större olyckor och mer extraordinära händelser. Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap innebär detta att sjukhusen bör vara ”robusta” och därmed ha förmågan att säkerställa försörjning av el, vatten, värme och information, men även att skydda sig mot att farliga ämnen kommer in i sjukvårdsanläggningarna. Exempelvis ska sjukhus ha dubbla inkommande försörjningskanaler för vatten, avlopp, värme och elektricitet. Regionens fastighetsbolag, Locum AB, har tidigare framfört till fullmäktige att det krävs omfat-

tande investeringar i akutsjukhusens fastigheter för att säkerställa driftsäkerheten. Det finns risk att dessa investeringar inte prioriteras mot andra behov av investeringar. Det finns också risk för otydliga ansvarsförhållandena, både inom regionen bland annat med delat ansvar för reservförsörjningen av el och vatten och med externa aktörer eller kommunerna som har huvudansvar för vatten, avlopp och elektricitet. Även statliga aktörer är involverade exempelvis när det gäller nätkapacitet för elförsörjning.

Granskningen planeras som ett *projekt* 2022 som inleds med en *förstudie* 2021. Syftet är att bedöma om regionstyrelsen, fastighets- och servicenämnden samt Locum AB säkerställer att fastigheterna för akutsjukvård är robusta enligt gällande myndighetsrekommendationer. Granskningen samordnas mellan revisionsområdena.

Byggherre- och fastighetsägaransvar inom kollektivtrafiken (RGIII)

Fastighetsägarens respektive byggherrens ansvar är omfattande med ett stort antal krav i olika lagar och författningar. Kraven avser främst åtgärder för att förebygga att oönskade händelser inträffar som innebär risk för att personer och miljö kan komma till skada. Det finns tydligt utpekade ansvar i de lagar och författningar som reglerar fastighetsägarens och byggherrens ansvar. Om olyckor inträffar och människors hälsa eller miljön skadas mer eller mindre allvarligt kan det för fastighetsägaren/byggherren också få ekonomiska konsekvenser genom att viten, andra ekonomiska sanktioner och böter kan komma att utgå. Om en olycka inträffar kan också ett straffansvar bli aktuellt för en ansvarig fysisk person. Revisionen har tidigare konstaterat att trafiknämnden behöver tydliggöra fastighetsägaransvaret och definierar vilka krav som följer av ansvaret som byggherre.

Granskningen genomförs inom ramen för *årlig granskning* 2021 och syftar till att bedöma om trafiknämnden säkerställer att ansvaren som fastighetsägare och byggherre lever upp till de krav som ställs i lagar, föreskrifter, förordningar och övriga myndighetskrav.

Eftersatt underhåll i vårdens fastigheter (RGIII)

Av fullmäktiges budget 2021 framgår att det krävs ett förstärkt arbete med att planera och prioritera ersättningsinvesteringar och underhåll så att säkerhet, funktion och värde upprätthålls i regionens fastigheter och anläggningar. Revisionen har tidigare

påtalat risken för att de stora strategiska vårdinvesteringarna som har genomförts under de senaste åren har trängt undan nödvändiga ersättningsinvesteringar och underhållsåtgärder i befintliga fastigheter. Även styrelsen för Locum AB, samt fastighets- och servicenämnden, har vid flera tillfällen lyft dessa farhågor till regionstyrelsen, dels i samband med förslag till reviderad tioårig investeringsplan, dels i samband med delårs- och årsrapporteringar. Eftersatt underhåll riskerar att medföra att värde och funktionalitet i regionens vårdlokaler inte upprätthålls samt risker för driftstörningar hos berörda vårdverksamheter/hyresgäster.

Granskningen genomförs inom ramen för *årlig granskning 2021*. Syftet är att bedöma om regionens vårdlokaler underhålls så att värde och funktionalitet bibehålls. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

DEN POLITISKA/FORMELLA PROCESSEN

Förutom tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, kommunallagen, förvaltningslagen med flera finns även ett flertal speciallagstiftningar som reglerar den kommunala verksamheten. I grunden handlar det om att säkerställa att beslutsfattandet bedrivs rättssäkert, med möjlighet till insyn för medborgarna och så att förtroendeskada inte uppstår.

Under 2021 prioriteras styrdokument för nya nämnder. Granskning av roller och ansvar i kris granskas inom riskområdet Kris och säkerhet.

Reglemente nya nämnder/styrelser (RGI)

Revisionen har de senaste åren granskat om nämndernas ansvar och befogenheter är tydligt reglerat. Revisionens granskning av beredning av den nya politiska organisationen från 2019 har exempelvis visat på otydligheter i reglementen mellan olika nämnders ansvar och uppgifter och att nämndernas beslutanderätt enligt kommunallagen begränsats. I samband med att fullmäktige fastställde budget 2021 har reglementena reviderats. En ny nämnd, klimat- och hållbarhetsnämnden, har dessutom inrättats från den 1 juli 2021. Den nya nämndens ansvar angränsar både till regionstyrelsens och tillväxt- och regionplanenämndens ansvar. Inom tjänstemannaorganisationen slås tillväxt- och regionplaneförvaltningen samman med regionledningskontoret för att stödja regionstyrelsen, tillväxt- och regionplanenämnden samt den nya nämnden, vilket innebär att en förvaltning ska serva tre nämnder. Det finns en risk att regionstyrelsens beredning inte varit tillräcklig och att tre näm-

ders ansvar överlappar. Det finns även risk för otydligheter i förhållandet mellan nämnderna och den gemensamma förvaltningen.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om beredningen av det reviderade reglementet och inrättande av den nya nämnden varit tillräcklig. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

SKYDD MOT OEGENTLIGHETER OCH FÖRTROENDESKADA

Oegentligheter och förtroendeskadligt agerande kan skada allmänhetens förtroende för verksamheten och dess företrädare samt vålla ekonomisk skada för regionen. Korruption brukar användas som ett samlingsbegrepp för flertalet oegentligheter som till exempel muta, trolöshet mot huvudman, bedrägeri, jäv och förskingring.

Under 2021–2022 prioriteras granskning av visselblåsarsystemet, bisysslor samt förebyggande av oegentligheter i inköpsprocessen.

Visselblåsarsystem (RGI)

Ett nytt lagförslag kring visselblåsarfunktioner är under behandling och ska träda i kraft i Sverige i december 2021. Samtliga arbetsgivare med mer än 50 anställda, inklusive kommuner och regioner, måste inrätta en visselblåsarfunktion. Visselblåsning är ett signalsystem som innebär att anställda och allmänheten anonymt kan lämna tips om korruption och oegentligheter. Det har tidigare funnits lokala visselblåsartjänster i regionen, t.ex. hos Locum AB. Sedan juni 2019 har regionen också en central visselblåsartjänst. Visselblåsartjänsten är tänkt att ta emot anmälningar om allvarliga oegentligheter och missförhållanden, som brott mot lagar och allvarliga avsteg från styrande dokument. Det finns risk för brister i anonymitet vilket kan medföra att ärenden om oegentligheter inte rapporteras eller att anmälare riskerar repressalier. Om utredning av anmälningar inte hanteras korrekt och skyndsamt finns också risk att systemet inte får legitimitet hos anställda och förtroendevalda.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2022* och syftar till att bedöma om den interna styrningen och kontrollen av visselblåsarsystemen är tillräckliga.

Bisysslor inom service- och fastighetsverksamheten resp. vården (RGII, RGIII)

Regleringen av offentliganställdas och förtroendevaldas bisysslor är komplicerad och kan vara svår att tolka. Det kan också vara svårt att avgöra om en bisyssla ska vara tillåten eller inte. Förarbeten till lagstiftningen och praxis ger endast begränsad vägledning. Om det inte finns ett tydligt regelverk för bisysslor som följs upp systematiskt finns det risk för att förtroendevalda och medarbetare har bisysslor som kan betraktas som förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande.

Granskningen av bisysslor inom service- och fastighetsverksamheten avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2021* och inom vården 2022. Syftet är att bedöma om den interna kontrollen av bisysslor förtroendevalda i berörda nämnder, ledamöter i berörda bolagsstyrelser och ledande befattningshavare är tillräcklig.

Skydd mot oegentligheter i inköpsprocessen (RGI)

Enligt Konkurrensverket innebär stora ekonomiska värden inom offentlig upphandling, kombinerat med det stora antalet leverantörer och upphandlande aktörer, att offentlig upphandling är ett riskområde för korruption. Det är därför en viktig uppgift för regionen att genom olika insatser förebygga och motverka korruption i alla dess former. Regler om jäv finns både i kommunallagen och i förvaltningslagen. Både uppförandekoden för regionen och för leverantörer tar upp att korruption ska motverkas. Regionstyrelsens riktlinjer för inköp tar också upp förhållningssätt för att motverka korruption. Korruption riskerar att snedvrیدا konkurrensen, men skadar även allmänhetens förtroende.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2021* och syftar till att bedöma om regionstyrelsen säkerställer ett tillräckligt arbete för att förebygga och upptäcka oegentligheter i inköpsprocessen. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

EFFEKTIVITET I VERKSAMHETEN

I budget 2021 betonar fullmäktige att samtliga nämnder och bolag ska planera för kostnadssänkande åtgärder genom att prioritera och utveckla såväl produktiviteten som effektiviteten i verksamheten där utgångspunkten ska vara att värna kärnverksamheten. I samband med de stora satsningarna inom hälso- och sjukvården inom regionen finns flera risker som samlat kan leda till minskad effektivitet i sjukvårdssystemet. Fullmäktige betonar i budget 2021 att vård ska finnas tillgänglig så nära patienterna som möjligt och att det akuta omhändertagandet därför erbjuds på flera olika nivåer.

Under 2021–2022 prioriteras granskningar av hur vårdproduktionen utformas och anpassas till befolkningens behov, men också en granskning av hur avtal konstrueras för samverkan kring patienten samt regionens arbete med antibiotikaresistens.

Produktionsplanering och avtalsuppföljning i vården (RGII)

Fullmäktige godkände hösten 2020 nya vårdavtal för akutsjukhusen 2021–2023. Syftet med avtalen är bl.a. att stödja fortsatt utveckling av akutsjukhusens roll i samverkan mellan vårdgivare, såväl offentliga som privata, för att patienten ska få vård på rätt nivå. Uppdragen för sjukhusen ligger fast under avtalsperioden, men ersättning och volymer ska förhandlas årligen. För att planeringen på systemnivå ska fungera behöver hälso- och sjukvårdsnämnden dels prognosticera vårdbehov, dels analysera förändringar. Som ett led i detta är en fungerande uppföljning av vårdproduktionen central för att utveckla styrningen av hälso- och sjukvården i regionen. Såväl revisionens granskningar som hälso- och sjukvårdsförvaltningens interna uppföljningar av tidigare avtal har visat på utvecklingsbehov när det gäller analys- och uppföljningskapacitet. Risk finns därmed att vården inte anpassas efter befolkningens behov och att vårdens resurser inte används på rätt sätt. Det kan innebära försämrad tillgänglighet och i förlängningen patientsäkerhetsrisker.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021* och inleds med en förstudie och syftar till att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att styrningen av vårdproduktionen utformas och anpassas till befolkningens behov.

Minskad förskrivning av antibiotika (RGII)

Av fullmäktiges budget för 2021 framgår att WHO klassar antibiotikaresistens som två av världens fem största utmaningar för framtida hälsa. Förskrivningen i Region Stockholm ligger över den nationella målnivån för förskrivning. Det finns indikationer på att det framför allt är inom primärvården som överförskrivning av antibiotika sker. Om antibiotika skrivs ut när den inte gör nytta eller i för stor mängd kan det leda till ökad antibiotikaresistens. I budgeten för 2021 finns mål för hälso- och sjukvårdsnämnden och vårdens kunskapsstyrningsnämnd när det gäller minskad antibiotikaförskrivning. Samtidigt är det vårdgivarna som skriver ut antibiotikan. Styrningen av vårdgivarna sker i avtal och genom riktlinjer. Risk finns att hälso- och sjukvårdsnämndens och vårdens kunskapsstyrningsnämnds styrning av vårdgivarna inom primärvården inte är tillräcklig för att nå målen om minskad antibiotikaförskrivning.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2022*. Granskningen syftar till att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden, vårdens kunskapsstyrningsnämnd samt Stockholms läns sjukvårdsområde vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa följsamhet till riktlinjer och mål för antibiotikaförskrivningen i primärvården.

Avtalskonstruktioner för samverkan i nav runt patienten (RGII)

Framtidens hälso- och sjukvård har inneburit förflyttning av vård från akutsjukhusen till specialiserad vård utanför sjukhusen. Sjukvården ska organiseras som ett nav runt patienten där dennes samlade behov ska utgöra grunden för den vård som erbjuds av husläkare och annan närsjukvård, e-hälsa, informatik och närsjukvård. Husläkarverksamhetens centrala roll har genomgående betonats i framtidens hälso- och sjukvård och dess roll har också tydliggjorts i regionens primärvårdsstrategi från 2019. Risk finns att hälso- och sjukvårdsnämnden inte vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa att avtalens konstruktioner ger förutsättningar för samverkan i nav runt patient. Risk finns också att uppdragsbeskrivningar inte främjar samverkan i gränssnitten mellan olika aktörer och olika vårdnivåer. Ersättningsmodellerna skiljer sig åt i de olika avtalen som nämnden ingår med respektive vårdgivare och ger också incitament för samverkan mellan vårdnivåer och vårdgivare. Risk finns att ersättningsmodellerna inte styr patienter till rätt vårdnivå eller ger förutsättningar att utveckla vårdens arbetssätt. Vidare finns risk att de ekonomiska incitament kommer att väga tyngst oavsett hur tydligt uppdraget än är utformat.

Revisorsgrupp II beslutade den 28 januari 2021 att ett *projekt* ska genomföras 2021. Syftet är att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att avtalens konstruktion med uppdragsbeskrivningar i kombination med ersättningsmodeller ger förutsättningar för samverkan i nav runt patienten.

VERKSAMHETSUTVECKLING HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

I fullmäktiges budget framhålls på olika sätt att regionen ska utveckla verksamheten och använda tillgängliga resurser så att de ger så mycket nytta som möjligt för regionens invånare.

Under 2021 prioriteras granskning av utflyttning av vård från akutsjukhusen, remisser som en länk i vårdkedjan och sjukhusens ekonomistyrning.

Utflyttning av vård

Den övergripande inriktningen för sjukvården har under lång tid varit att minska vården på akutsjukhusen genom utflyttning av vård till andra vårdnivåer inom specialiserad vård och till primärvård. Under perioden 2016–2019 har stora utflyttningar av vård genomförts, i synnerhet från Karolinska universitetssjukhuset. En rad problem har uppstått i samband med flyttarna. Vissa problem har försvårat processen med att flytta ut vård. Exempelvis genom att vårduppdragen inte har matchat varandra, dvs. att de nya vårduppdragen inte är identiska med de vårduppdrag som ska flyttas ut. Andra problem som försenat utflyttningen är t.ex. att det inte funnits några tydliga mottagare för vården. Utflyttningen har även medfört brister avseende förmåga att upprätthålla kvaliteten i vården, då patientunderlaget i vissa fall har blivit för smalt i den högspecialiserade vården. Risk finns att kvaliteten i den högspecialiserade vården, utbildningsuppdragen och forskningen inte kan upprätthållas p.g.a. för smala patientunderlag och avgränsade vårduppdrag. Från ett patientperspektiv finns problem med försämrad tillgänglighet och att vårdkedjor delas mellan flera olika vårdgivare, med risk för bristande kontinuitet i vården.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2022* och inleds med en *förstudie* under 2021 och syftar till att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden, Karolinska universitetssjukhuset och mottagande vårdgivare säkerställer att fullmäktiges intentioner med vårdöverföringarna uppfyllts.

Remisser – en länk i vårdkedjan (RGII)

Revisionen konstaterade i en granskning 2017 att cirka tio procent av de remisser som skickades från husläkarmottagningar till specialistvården återsändes. Husläkarmottagningarna saknade praktiskt stöd i remisshanteringen och sjukhuskliniker ansåg att remisserna ofta var ofullständiga eller felaktiga. Specialistvården har efter nivåstruktureringen av vården blivit än mer komplex. Nya vårdgivare har tillkommit när specialistsjukvård flyttats ut från akutsjukhusen samtidigt som Karolinska universitetssjukhusets uppdrag i högre grad fokuserat på högspecialiserad vård. Det är via remisser som ansvaret för patienten lämnas vidare till nästa länk i vårdkedjan. En fungerande remisshantering blir därför central i ett hälso- och sjukvårdssystem som består av ett stort antal offentliga och privata vårdgivare som dels verkar inom olika områden, dels på olika vårdnivåer. Ett ökat antal remisser innebär ökade risker för att remisser hanteras felaktigt. Om remisser skickas fel eller är ofullständiga förlängs väntetiderna för patienterna, vilket kan innebära patientsäkerhetsrisker.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021* och inleds med en förstudie. Syftet är att bedöma om Karolinska universitetssjukhusets remisshantering, men också hälso- och sjukvårdsnämndens samt SLSO:s styrning av vårdgivare, sker så att förutsättningar ges för en tillgänglig och patientsäker vård på rätt vårdnivå.

Sjukhusens ekonomiska utveckling – en förutsättning för vårdens utveckling (RGII)

Flera av sjukhusen har haft ekonomiska problem sedan innan pandemin. Det gäller framförallt Karolinska universitetssjukhuset som har haft negativa resultat flera år i rad. År 2019 var resultatet –1 867 mnkr. Att sjukhusen når en ekonomi i balans är därutöver en nyckelfråga för ekonomin på regional nivå. Det är också en förutsättning för en utveckling av den basala hemsjukvården där en ökad andel resurser går till vård utanför akutsjukhusen. Det finns en risk för att de generella besparingar fullmäktige beslutat om inom hälso- och sjukvården framförallt för akutsjukhusen inte kan genomföras bl.a. till följd av effekter av corona-pandemin. I budgeten för 2021 har ett generellt sparbetning lagts på hälso- och sjukvårdsnämnden. Revisionen bedömer att det finns en risk för att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har tillräckliga förutsättningar för styrning och uppföljning för att kunna bidra till en begränsad kostnadsutveckling på sjukhusen.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2022*. Granskningen syftar till att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har tillräckliga förutsättningar för ekonomistyrning och uppföljning av sjukhusavtalen. Projektet kommer delvis utgå från granskningen av produktionsplanering och avtalsuppföljning som genomförs 2021.

VERKSAMHETSUTVECKLING ÖVRIGT

Region Stockholm ansvarar för regional fysisk planering och regionalt tillväxtarbete i Stockholms län. Förutom granskningar av regionens miljöarbete prioriteras under 2021 granskning av innovationsarbetet och trafikplanering. Under 2022 kommer även regionens försörjningsstrategi att granskas.

Försörjningsstrategi (RGI)

Varuförsörjningen är central för regionen inte minst när det gäller sjukvården. Störningar kan snabbt få allvarliga konsekvenser, vilket visat sig inom sjukvården under det gångna årets pandemi. Störningar kan till exempel vara uteblivna leveranser från leverantörer, trånga sektorer i kombination med strikta tidsfönster och krav på korta leveranstider etc. Befintliga strategier har under året setts över och har bland annat resulterat i utökade krav på lagerhållning av kritisk skyddsutrustning motsvarande minst en veckas förbrukning hos vårdgivare och minst tre månaders förbrukning hos MediCarrier AB. Enligt fullmäktiges budget 2021 ska en ny plan fastställas för krisberedskap. Revisionen ser risk för oklara ansvar och roller vid arbetet med varuförsörjning när det gäller det praktiska genomförandet. Det finns också en risk att regionen inte arbetar tillräckligt samlat och strategiskt för att minska riskerna för försenade leveranser till regionens vårdenheter och därmed risk för sämre patientsäkerhet samt arbetsmiljö.

Granskningen avrapporteras inom ramen för *årlig granskning 2022* och syftar till att bedöma om regionstyrelsen säkerställer regionens behov av varor. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Strategisk styrning av it (RGI)

Enligt fullmäktige är digitalisering ett betydelsefullt verktyg för att nå regionens övergripande mål, inte minst för att åstadkomma väl fungerande nätverks-sjukvård. Fullmäktige har fastslagit att samtliga verksamheter ska använda digitalisering som ett strategiskt verktyg för att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Digitaliseringsarbetet ska samordnas där det är möjligt för att undvika sub-optimering. Eftersom flera olika aktörer är involverade i utvecklingsarbetet kan det finnas risk för otydligheter i roller och ansvar. När verksamheterna allt mer digitaliseras och kraven på att tillgängliggöra data för allt fler intressenter ökar, övergår it-frågor som infrastruktur och drift till att bli en strategisk ledningsfråga, från att ha varit en angelägenhet för it-avdelningar. Krav på hög tillgänglighet och data- och säkerhetsskydd medför att avvägningar behöver göras mellan tillgänglighet, kostnadseffektivitet och säkerhet vid val av it-driftslösningar. Felaktiga avvägningar kan leda till ökade risker vad gäller tillgänglighet, kostnadseffektivitet och säkerhet som i sin tur kan leda till att verksamhet, ekonomi och integritet påverkas negativt

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021* och inleds med en *förstudie*. Syftet är att bedöma om regionstyrelsens och fastighets- och servicenämndens styrning leder till standardiserade och kostnadseffektiva informations- och driftsmiljöer utan avkall på tillgänglighet och säkerhet. Granskningen samordnas mellan revisionsområdena.

Region Stockholm som innovationspartner (RGI)

Det regionala utvecklingsansvaret innebär bland annat att regionen ska skapa förutsättningar för en utveckling som leder till en hållbar tillväxt. En viktig premiss för företags och regioners konkurrenskraft anses vara hög grad av innovationer och nyskapande i ekonomin. Fullmäktiges senaste budgetar signalerar en stärkt ambition vad gäller innovation, både vad gäller den egna organisationens verksamheter och i utvecklingsansvaret. Flertalet av regionens nämnder och bolag kommer vara involverad i arbetet med att utveckla innovationsarbetet. Det finns risk för att det inte är tydligt hur regionen ska arbeta med frågor kopplat till innovation. Det finns också risk för otydliga roller och ansvar samt att regionen inte uppfattas som den aktör som främjar innovationer. I förlängningen kan det innebära risk för att bra idéer som främjar effektiviteten inte tas till vara.

Granskningen genomförs som ett *projekt 2021* och inleds med en *förstudie*. Syftet är att bedöma om regionstyrelsen säkerställer en sammanhållen strategi som ger förutsättningar för att utveckla innovationsarbetet i regionen. Samordning sker mellan revisionsområdena.

Trafikplanering (RGI)

I den regionala utvecklingsplanen för Region Stockholm (RUFSS 2050) är ett av de övergripande målen en tillgänglig region med god livsmiljö. I regionfullmäktiges budget för 2021 framgår det att en av tillväxt- och regionplanenämndens viktigaste prioriteringar under 2021 och 2022 ska vara regional planering med fokus på trafikplanering. I reglementen beslutade av fullmäktige framgår det att regionstyrelsen ansvarar för arbetet med länsplanen, att tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för den övergripande trafikplaneringen och att trafiknämnden ansvarar för trafikplaneringen med koppling till kollektivtrafiken. Revisionen har tidigare påtalat att det därmed finns risk för att ansvarsfördelningen är otydlig när det gäller trafikplanering. Vidare har revisionen framfört att olika strategiska dokument inte överensstämmer. Det finns också en risk för att regionen inte har en enad linje i samverkan med berörda externa parter, till exempel kommuner, och att det därmed pågår parallella samverkansprojekt. Sammantaget finns det risk för att regionens trafikplaneringsuppdrag inte sker enligt en sammanhållen strategi och att otydligheter i regionens ansvar påverkar samverkan både internt och med externa aktörer.

Granskningen planeras som ett *projekt 2022* och inleds med en *förstudie 2021*. Syftet är att bedöma om trafikplaneringen sker med en sammanhållen strategi för samverkan såväl internt i regionen som med externa. Samordning sker mellan revisionsområdena.

Klimatanpassning (RGI)

I länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning i Stockholms län framgår att en medveten och långsiktig planering krävs för att anpassa samhället till de utmaningar som klimatförändringarna väntas innebära i framtiden. I region Stockholm är det främst fastigheter och anläggningar inom hälso- och sjukvården samt kollektivtrafiken som kan komma att skadas av kommande klimatförändringar. Det finns risk för en svag styrning av regionens arbete med klimatanpassningar. Det finns också risk för otydliga roller och ansvar mellan den nya nämnden för miljö, klimat och hållbarhet samt regionstyrelsen

som har kvar visst övergripande ansvare. Vidare finns risk att bristande samverkan med externa aktörer leder till en otydlig ansvarsfördelning. Otydliga roller- och ansvar kan leda till att verksamheter inom regionen inte har förutsättningar för att vidta tillräckliga åtgärder för att begränsa påverkan av klimatförändringar. I förlängningen kan detta innebära att regionen får svårt att fortsätta bedriva hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik i befintliga anläggningar och fastigheter som kan komma att påverkas av kommande klimatförändringar.

Revisorsgrupp I beslutade den 17 december 2020 att ett *projekt* ska genomföras 2021 i syfte att bedöma om arbetet med klimatanpassning sker så att förutsättningar finns för att säkerställa att regionens anläggningar och fastigheter kan stå emot klimatförändringar. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Klimatneutral region 2045 (RGI)

Fullmäktige antog 2019 en klimatfärdplan som beskriver den strategiska inriktningen för hur Stockholmsregionen, i enlighet med Sveriges klimatpolitiska ramverk, ska bli en region utan klimatpåverkande utsläpp till 2045. Målet i fullmäktiges budget 2021 är att Region Stockholms egna klimat-

påverkan ska minska. Regionstyrelsen ska leda och samordna regionens interna miljöarbete och har utvecklingsansvaret för hela den geografiska regionen. Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för klimatfärdplanens genomförande i regionen och har inrättat ett särskilt klimatkansli. Dessutom har varje nämnd och styrelse ansvar för att bidra till att minska regionens egna klimatpåverkande utsläpp. Under 2021 ska också en miljö, hållbarhet och klimatkommitté inrättas, klimat- och hållbarhetsnämnden, för att, enligt fullmäktiges budget, stärka och tydliggöra arbetet inom dessa områden. Risk finns för en otydlig styrning samt roll- och ansvarsfördelning inom region när det dels gäller miljö- och hållbarhetsarbetet samt det regionala utvecklingsansvaret. I och med regionens nuvarande styrmodell, som innebär att endast mål i den årliga budgeten är styrande, finns det också risk för att ett långsiktigt arbete som att bli en klimatneutral region inte har ett tillräckligt långsiktigt fokus.

Granskningen planeras som ett *projekt 2022* och inleds med en *förstudie 2021*. Syftet är att bedöma om regionstyrelsen samt nämnden för miljö, hållbarhet och klimat säkerställer att målet att vara en klimatneutral region till 2045 nås. Granskningen samordnas vid behov med övriga revisionsområden.

Bilaga 1

Indelning i revisionsområden

Regionens verksamhet indelas i tre revisionsområden där revisionsuppdragen för samtliga regionens nämnder/styrelser och företag fördelas enligt nedan.

Indelning gäller fr.o.m. den 1 januari 2019 tills dess fullmäktige fattar annat beslut.

Revisionsområde I

Revisorsgrupp I:s granskningsområde omfattar följande nämnder och styrelser:

Regionstyrelsen
Landstingshuset i Stockholm AB
AB Stockholms Läns Landstings Internfinans
Tillväxt- och regionplanenämnden
Klimat- och hållbarhetsnämnden¹

Revisionsområde II

Revisorsgrupp II:s granskningsområde omfattar följande nämnder och styrelser:

Hälsa- och sjukvårdsnämnden
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Karolinska Universitetssjukhuset
Södertälje Sjukhus AB
Danderyds Sjukhus AB med dotterbolag
Södersjukhuset AB
S:t Eriks Ögonsjukhus AB
Stockholms läns sjukvårdsområde
Patientnämnden
Folktandvården Stockholms län AB
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
Stockholm Care AB

Revisionsområde III

Revisorsgrupp III:s granskningsområde omfattar följande nämnder och styrelser:

Trafiknämnden
AB Storstockholms lokaltrafik med dotterbolag
Färdtjänstnämnden
Kulturnämnden
Filmbolaget AB²
Fastighets- och servicenämnden
Locum AB med dotterbolag
MediCarrier AB

¹ Inrättas enligt fullmäktiges budget från den 1 juli 2021 (RS 2019-1079)

² Är under bildande enligt fullmäktiges beslut (RS 2019-1142)

Revisionsplanen för 2021 innehåller årets planerade revisionsinsatser utifrån genomförd riskbedömning och en beskrivning av revisionens uppdrag, mål samt organisation.

Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-post till landstingsrevisorerna.rev@sll.se